

Sygn. akt IV U 594/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 listopada 2013 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Dariusz Płaczek

Protokolant: st. sekr. sądowy Patrycja Czarnik

po rozpoznaniu w dniu 15 listopada 2013 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania S. T.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 12 marca 2013 roku nr (...)

w sprawie S. T.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującemu S. T. emeryturę od 3 lutego 2013 roku.

Sygn. akt IV U 594/13

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 15 listopada 2013 r.

Decyzją z dnia 12.03.2013 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T., na podstawie przepisów ustawy z dnia 17.12.1998 r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) oraz przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r.

w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub

w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.), odmówił S. T. przyznania prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że ubezpieczony nie spełnia wymogów, określonych w art. 184 powołanej ustawy, od wystąpienia których uzależnione jest nabycie prawa do emerytury, ponieważ nie udokumentował 15-letniego stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach lub

w szczególnym charakterze. Do stażu tego organ rentowy nie doliczył wnioskodawcy okresu zatrudnienia w Usługowej Spółdzielni Pracy w T. **od 09.12.1972 r. do 31.12.1990 r.**, ponieważ w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie powołano się na odpowiednią pozycję wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r.

Od decyzji tej odwołał się S. T., domagając się jej zmiany i przyznania mu prawa do emerytury. W uzasadnieniu odwołujący podniósł, że od 09.12.1972 r. do 31.12.1990 r. pracował w szczególnych warunkach w Usługowej Spółdzielni Pracy

w T. w charakterze robotnika torowego, co dokumentuje świadectwo wykonywania pracy w takim charakterze z dnia 31.12.1990 r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Bezsporne w niniejszej sprawie było, że S. T., w dniu (...) ukończył 60 lat życia. Na dzień 01.01.1999 r. odwołujący udowodnił 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych. We wniosku z dnia 15.01.2013 r. ubezpieczony wniósł o przyznanie mu prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

Zaskarżoną decyzją z dnia 12.03.2013 r. ZUS Oddział w T. odmówił S. T. przyznania prawa do emerytury, ponieważ wnioskodawca nie udokumentował 15-letniego stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Odwołujący nie przystąpił do OFE.

(okoliczności bezsporne)

Sąd ustalił ponadto następujący stan faktyczny sprawy:

Od 09.12.1972 r. do 31.12.1990 r. odwołujący S. T. był zatrudniony w Usługowej Spółdzielni Pracy w T., zaś od 02.01.1991 r. do 30.09.1993 r. w (...) Zakładach (...)

w pełnym wymiarze czasu pracy w charakterze robotnika torowego.

dowód:

- świadectwa pracy z dnia: 31.12.1990 r. i 30.09.1993 r.- k. 10-11 cz. I akt ZUS,
- zeznania odwołującego S. T.- 00:06:13-00:11:46,

Spółdzielnia Pracy w T. wykonywała usługi na rzecz (...) Zakładów (...) w N. i miejscem świadczenia pracy przez odwołującego były właśnie te Zakłady. Sporadycznie odwołujący wykonywał taką samą pracę na terenie Zakładów (...) w T.. Jako robotnik torowy wnioskodawca zabezpieczał prawidłowość transportu kolejowego na terenie tych zakładów, tak aby zapewnić ruch pociągów. Obsługiwał też zwrotnicę. Zakład w N. miał własną bocznice kolejową. Wszystkie surowce i towary transportowano tam koleją. Odwołujący pracował na torach, zajmując się ich obsługą. Do jego obowiązków należało zapewnienie sprawnego transportu koleją, a więc dbanie o należyte utrzymanie torów, w tym remontowanie torów i ich wymiana. Zdarzało się, że w okresie zimowym przez około tydzień odwołujący pracował przy czyszczeniu zbiorników. Te same czynności robotnika torowego odwołujący wykonywał pracując w (...) Zakładach (...)

w N..

dowód:

- zeznania odwołującego S. T.- 00:06:13-00:11:46,

Stan faktyczny w niniejszej sprawie Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów i zeznania odwołującego.

Sąd pozytywie ocenił dowody z dokumentów, których autentyczność oraz wiarygodność, jak również poprawność materialna i formalna nie budziły wątpliwości, zaś ich treść i forma nie były kwestionowane przez strony postępowania. Brak było zatem jakichkolwiek podstaw, także takich, jakie należałoby uwzględnić z urzędu, aby dokumentom tym odmówić właściwego im znaczenia dowodowego.

Sąd w całości dał wiarę zeznaniom odwołującego S. T., który wskazał na okoliczności istotne z punktu widzenia rozstrzygnięcia, dotyczące charakteru i rodzaju wykonywanych przez siebie czynności w spornych okresach. Zeznania te były spójne, jasne, zgodne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego. Na ich podstawie można stwierdzić, że w okresie zatrudnienia w Usługowej Spółdzielni Pracy w T. oraz w (...) Zakładach (...) w N. wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze godzin pracował w charakterze robotnika torowego. Zeznania odwołującego znalazły potwierdzenie w treści świadectw pracy z dnia: 31.12.1990 r. i 30.09.1993 r. W świadectwie pracy z dnia 30.09.1993 r. wskazano co prawda, że w okresie zatrudnienia w (...) Zakładach (...) w N. od 02.01.1991 r. do 30.09.1993 r. ubezpieczony zajmował stanowisko ślusarza torowego, niemniej jak podał odwołujący, pozostając w zatrudnieniu w tych zakładach wykonywał tę samą pracę co w Usługowej Spółdzielni Pracy w T.. Poza tym, w sprawach o prawo do tzw. wcześniejszej emerytury zasadnicze znaczenie ma nie nazwa zajmowanego stanowiska, ale rodzaj rzeczywiście wykonywanej pracy.

Pozostałe okoliczności sprawy Sąd uznał za bezsporne, gdyż nie były w żaden sposób kwestionowane przez strony, zaś dokumenty przedstawione na ich stwierdzenie nie budziły wątpliwości Sądu co do ich autentyczności.

Sąd rozważył, co następuje:

Przedmiotem postępowania było rozstrzygnięcie, czy odwołującemu S. T. przysługuje tzw. wcześniejsza emerytura z zastosowaniem obniżonego wieku emerytalnego, w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.).

Powołana ustawa w dziale X rozdział 2 zawiera szczególną regulację przejściową, dotyczącą niektórych ubezpieczonych, zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przed dniem 01.01.1999 r.

W art. 184 ustawy zostało przewidziane prawo do wcześniejszej emerytury dla zamkniętego katalogu ubezpieczonych, urodzonych po dniu 31.12.1948 r., którzy do końca 1998 r. spełnili ustawowo określone wymogi stażowe. Zróżnicowanie warunków przechodzenia na emeryturę ubezpieczonych, o których mowa w art. 184 ustawy w stosunku do innych ubezpieczonych dokonane zostało według kryterium urodzenia, ale także według kryterium posiadania na dzień 01.01.1999 r. wymaganego stażu zawodowego i ubezpieczeniowego.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy, ubezpieczonym, urodzonym po dniu 31.12.1948 r., przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. 01.01.1999 r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat- dla kobiet i 65 lat- dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. Wymagany w art. 184 ust. 1 pkt. 2 okres składkowy i nieskładkowy przewiduje art. 27 ustawy, w świetle którego okres ten wynosi co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn.

Przepisy dotychczasowe w rozumieniu art. 184 powołanej ustawy, to rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Z § 1 tego rozporządzenia wynika, że jego treść stosuje się do pracowników, wykonujących prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia. Natomiast § 2 ust. 1 stanowi, że za okresy uzasadniające nabycie prawa do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu uważa się okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. W myśl zaś § 4, pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny, wynoszący 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Bezsporne w niniejszej sprawie było, że odwołujący osiągnął wiek 60 lat oraz posiadał na dzień 01.01.1999 r. wymagany 25-letni okres ubezpieczenia i nie przystąpił do OFE.

Kwestią sporną pozostawała natomiast kwalifikacja jego pracy od 09.12.1972 r. do 31.12.1990 r. w Usługowej Spółdzielni Pracy w T., zaś od 02.01.1991 r. do 30.09.1993 r. w (...) Zakładach (...) w N..

Odmawiając odwołującemu zaliczenia do stażu pracy w szczególnych warunkach tych okresów zatrudnienia organ rentowy podniósł, że w świadectwach wykonywania pracy w takim charakterze nie powołano się odpowiednio pozycje wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r., a ponadto świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 30.09.1993 r. podpisane zostało przez nieuprawnioną osobę.

Świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie są dokumentami urzędowymi w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., gdyż podmiot wydający takie świadectwo nie jest organem państwowym ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej. Tylko dokumenty wystawione przez te organy stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Natomiast omawiane świadectwa traktuje się w postępowaniu sądowym jako dokumenty prywatne w rozumieniu art. 245 k.p.c., które stanowią dowód tego, że osoba, która je podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki podlega kontroli zarówno co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej w nim podstawy prawnej. Sąd może więc prowadzić postępowanie dowodowe zmierzające do ustalenia, czy świadczona przez stronę praca była wykonywana w warunkach wymaganych przepisami rozporządzenia i czy ubezpieczony zajmował któreś ze stanowisk pracy wymienionych w załącznikach nr 1 lub 2 do rozporządzenia z dnia 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (por. wyrok SA we Wrocławiu z dnia 14.02.2012 r., III AUa 1717/11, LEX nr 1129731; wyrok SA w Katowicach z dnia 04.11.2008 r., III AUa 3113/08, LEX nr 552003; wyrok SA w Białymstoku z dnia 24.09.2008 r., III AUa 795/08, OSAB 2008/4/60-68).

Na podstawie przeprowadzonych w sprawie dowodów w postaci dokumentów i zeznań odwołującego, Sąd uznał, że w spornych okresach ubezpieczony wykonywał pracę w szczególnych warunkach.

Jednocześnie, Sąd miał na uwadze, że dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. (por. wyroki SN: z dnia 19.05.2011 r., III UK 174/10, LEX nr 901652; z dnia 08.06.2011 r., I UK 393/10, LEX nr 950426;

z dnia 01.06.2010 r., II UK 21/10, LEX nr 619638; z dnia 14.09.2007 r., III UK 27/07, OSNP 2008/21-22/325; z dnia 19.09.2007 r., III UK 38/07, OSNP 2008/21-22/329;
z dnia 06.12.2007 r., III UK 66/07, LEX nr 483283; z dnia 22.01.2008 r., I UK 210/07,
OSNP 2009/5-6/75 i z dnia 24.03.2009 r., I PK 194/08, LEX nr 528152).

Jak wynika z ustaleń Sądu, w spornych okresach jako robotnik torowy, odwołujący zabezpieczał prawidłowość transportu kolejowego, tak aby zapewnić ruch pociągów,
w zasadzie tylko na terenie (...) Zakładów (...) w N.. Jego praca wymagała ciągłej obecności na torach i obsłudze torów po to, by umożliwić pociągom transportującym surowce i towary sprawny dojazd do Zakładów. W jego gestii pozostawało dbanie o należyte utrzymanie torów, w tym remontowanie torów i ich wymiana. Oprócz tego odwołujący obsługiwał zwrotnicę. Wiadomo też, że pracę tę odwołujący wykonywał
w pełnym wymiarze godzin i tylko w okresie zimowym- jak podał- zdarzało się, że przez około tydzień pracował przy czyszczeniu zbiorników.

Realizowana przez ubezpieczonego w spornych okresach praca w charakterze robotnika torowego wymieniona została w dziale VIII, zatytułowanym: „W transporcie i łączności” pkt 13 (prace zakładowych służb kolejowych bezpośrednio związane z utrzymaniem ruchu pociągów) wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

W wykazie tym nie wymieniono natomiast prac przy czyszczeniu zbiorników- w związku z czym, pracy tej nie można było uznać za wykonywaną w szczególnych warunkach.

Okoliczność, że odwołujący w okresie zimowym przez około tydzień pracował przy czyszczeniu zbiorników niczego nie zmienia z punktu widzenia rozstrzygnięcia. Gdyby bowiem wnioskodawca nawet w każdym roku swojego zatrudnienia przez około tydzień w okresie zimowym pracował przy czyszczeniu zbiorników, po odliczeniu tego czasu od wykazanego świadectwami pracy okresu zatrudnienia, i tak legitymowałby się on 15- letnim stażem pracy w szczególnych warunkach.

O prawidłowości dokonanej przez Sąd kwalifikacji pracy wnioskodawcy w spornych okresach świadczy to, że praca robotnika torowego wskazana została w Dziale VIII, zatytułowanym: „W transporcie i łączności” pod pozycją 13, wymieniającą prace zakładowych służb kolejowych bezpośrednio związanych z utrzymaniem ruchu pociągów, w punkcie 11 wykazu A, stanowiącego załącznik do powołanej w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 31.12.1990 r. Uchwały nr 80 Zarządu Centralnego Związku Spółdzielczości Pracy z dnia 30 czerwca 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w jednostkach organizacyjnych spółdzielczości pracy.

Wprawdzie zarządzenie resortowe (a w tym wypadku Uchwała nr 80 Zarządu Centralnego Związku Spółdzielczości Pracy z dnia 30 czerwca 1983 r.)- jak podkreśla Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie- ma jedynie charakter informacyjny, techniczno- porządkujący i uściślający i nie stanowi obecnie obowiązującego prawa (por. wyroki SN: z dnia 25 lutego 2010 r., II UK 218/09, Legalis i z dnia 22 kwietnia 2011 r., I UK 351/10, Legalis), to jednak w sprawie o prawo do tzw. wcześniejszej emerytury ma to znaczenie, że ułatwia identyfikację określonego stanowiska pracy jako stanowiska pracy w szczególnych warunkach- w szczególności, jeśli w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia nie wymienia się konkretnych stanowisk, lecz operuje się pojęciem ogólnym. Innymi słowy, zarządzenie takie może mieć znaczenie w sferze dowodowej. Z faktu, że właściwy organ ustalił w podległych i nadzorowanych zakładach pracy, że dane stanowisko pracy jest stanowiskiem pracy w szczególnych warunkach, może płynąć domniemanie faktyczne, że praca na tym stanowisku w istocie wykonywana była w takich warunkach.

W konsekwencji Sąd uznał, że odwołujący legitymuje się 15- letnim stażem pracy

w szczególnych warunkach, co uprawnia go do tzw. wcześniejszej emerytury.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie powołanych przepisów prawa materialnego, w tym art. 100 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.